

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת ויק"פ - החודש
שנת תשפ"ז

גליון
קמ"ה

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

- תעשה אוירה -

לעשות אוירה סביב הפרס

כשהחזאים מדווחים את מספר המעלות בימי החורף הקרים, תמיד הם אומרים את המספר האמתי כדי להגיד עד כמה באמת קר בחוץ, אחר כך הם מוסיפים מדי פעם שלמעשה מרגישים הרבה יותר קר. לדגמא, אם המספר האמתי הוא עשר מעלות, יכולים להרגיש באמת שזה למטה ממעלה אחת.

אך זה באמת עובד? אם המדמרא על עשר מעלות, איך יכול להיות שירגישו מספר אחר לגמרי? התשובה היא, הרוח גורמת שירגישו הרבה יותר קר. הרוח לא משנה את המעלות האמיתיות של האויר, המדמיר על עשר מעלות, אבל מה משתנה, האפן שהגוף האנושי ירגיש את הקור.

בתחזית מזג האויר מנח למוד עצום למחנכים, איך לעשות שילדים ירגישו שיש להם את הדברים הכי מאשרים בחיים. לא צריכים לחלק לילדים דברים ענקיים או מתנות יוצאות דפן, אפשר לתת מתנות קטנות ופשוטות ביותר, אבל אם נותנים את זה עם האוירה הנכונה סביב הפרס, הילדים ירגישו כאלו שהם קבלו עכשו את האשר הכי גדול של העולם.

מתנות יקרות לא תמיד מענינות

באו נקח כמה דגמאות. אם שומעים מהורים שהילדים שלהם

רש"י או משניות וכדומה, במקום שרק יודיעו לילדים: "הולכים להתחיל ללמד משניות", שיעשו מזה אוירה, שיעשו עסק, שפבר כמה שבועות לפני זה יכין המלמד את הילדים כמה נעלה ושמח זה ללמד רש"י ומשניות, כדי שהילדים ירגישו שהם האנשים הכי מאשרים בעולם.

מהו הסוד של מחנה טוב?

מחנכים שואלים: "מהו הסוד של מחנה טוב?" התשובה היא: הסוד של מחנה טוב הוא שאוהבים את הילדים. זהו דבר שאף אחד לא יכול לדעת - חוץ מהקדוש ברוך הוא והמחנה עצמו.

אם אוהבים את הילדים - אפשר להצליח מאוד. אם לא אוהבים את הילדים; באים רק כי מחפשים פרנסה, או שבפעם הם היו מצליחים יותר בפרנסות אחרות, אבל מחפשים כבוד, רוצים שישתכלו עליהם בהערכה כמחנה, או בגלל שבאים ממשפחה שמתר רק לעבד בעבודה חשובה, או בגלל אינטרסים צדדיים אחרים, - לא יכולה להיות הצלחה ולא תהיה הצלחה.

איך אפשר לגרום שילד יקבל את המוסר?

צריך לחנך ילד, צריך להגיד לילד מה נכון לעשות, אבל זה יכול להעשות רק אם אוהבים את הילד.

אם אוהבים ילד - הילד מרגיש את זה, ואוטומטית הילד יאהב בחזרה את המחנה; אפילו שהילד לא יראה

מתנהגים בבית מאוד יפה, או שרואים איך שילד ותר משהו לשני, שלא יקראו לילד ויתנו לו סתם צביטה בלחי על ההתנהגות הטובה שלו, אלא שיעשו מזה עסק שלם, שישבחו את הילד לפני כל הפתה, שהילד ירגיש עם עצמו כל כך טוב ושה ידחף אותו להמשיך בהתנהגות הטובה ובמדות הטובות.

שני מחנכים יכולים להכריז בפתה: "מי שילמד היום בהתמדה, יקבל פרטים של מבצע, או מאכל טוב", אצל מלמד אחד ירגישו הילדים שנותנים להם משהו קטן - פשוט כדי ליצא ידי חובה, אבל אצל המלמד האחר שעושה מזה אוירה ועסק - הילדים ירגישו שנתנו להם משהו יוצא דפן.

לפני שרוצים לתגמל את הילדים עם מתנות או לקחת אותם לטיול, צריכים לעשות לפני זה אוירה, לעשות עסק, סתם לתת מתנות יקרות לילדים מבלי לגרות אותם מראש - זה לא מענין; זה כמו שסבא קונה לנכדים שלו מתנות אפיקומן יקרות שעולות מאות דולרים, אבל הילדים אפילו לא מעריכים את זה מספיק, כי חסרה האוירה והצפייה לזה. צריכים לדבר מזה כמה שבועות קדם כמה מיחדת תהיה המתנה וכמה נפלא הולך להיות הטיול, עד שהילדים ירגישו כאלו לקחו אותם אל הירח...

כמו כן, לפני שמלמד מתחיל ללמד עם התלמידים למוד חדש,

והתפלה ילמד את עצמו בעל פה דברים הצריכים לו, כגון... קדוש לבנה, בריה שמה, ומודים דרבנן". כי אם לא משננים בגיל צעיר את קטעי התפלה, עלולים כל החיים להתקשות לומר אותם נכון.

מלמד אחד עשה אורה בכפה שספרו את אחד עשר הסממנים של הקטרת עם האצבעות.

אפלו הענשים של המלמדים שלי היו על זה הדרך; אם ילד לא התנהג כמו שצריה, הוא היה צריה להבחן מודים דרבנן או את הברייתא של פטום הקטרת בעל פה.

ישנם מלמדים שלומדים עם הילדים מתוך ספר על הגדלה של התפלה, אבל יש לזה חסרון שבזמן שלומדים מתוך הספר יש ילדים שאין להם סבלנות להקשיב, והם מתחילים לקלף את העץ של השלחן, או שהם עושים תעלולים אחרים והם לא מקשיבים למה שמלמדים, ולכן גם כדאי לדבר בעל פה אל הילדים על הגדלה והיפי של התפלה.

תפלה אל הקדוש ברוך הוא

אנחנו צריכים להודות להקדוש ברוך הוא שהעמל והיגיעה שלנו הם לדברים קדושים, כי כל אחד מתגגע; כל אחד עמל וכל אחד עובר יגיעה, אי אפשר לברח מזה, אלא מאי? חסדי השם יתברך שהעמל שלנו והיגיעה שלנו הם בלשבת וללמד תורה עם ילדי ישראל. כשנסתלק מהעולם ישאר זכר מהעמל והיגיעה שלנו, שארית לנצח, לעמת אלו שעמלים עם הבלי עולם הזה, שאז לא נשאר כלום מהעמל והיגיעה.

אם נאהב את הילדים, ובכל בקר לפני שאנו נכנסים לכיתה נמסר את עצמנו אל הקדוש ברוך הוא ונגיד: "רבנו של עולם אני מוסר את עצמי אליה, אני הולך ללמד עם הבנים שלך, תעזר לי שאצליח, תעזר לי שהמלים שלי יכנסו בלבבות שלהם, תעזר לי שאהב כל ילד ואבנה כל ילד, שלא יצא מכשול ממני, ושלא אתרגז על אף אחד", - אז נצליח מאוד מאוד.

הוא מתעצבן ממנו, הוא לא יכול בכלל לחנך אותו.

אחד שמתעצבן מילד, צריה ללכת לצד ולבקש מהקדוש ברוך הוא: "רבנו של עולם, למה אני כל כך גאותן? למה אני דוחף את הילד שהוא לא כל כך חריף והוא שואל כל הזמן שאלות טפשיות, מה הייתי עושה אם זה היה הילד שלי?"

"ובמה יתגאה לב האדם?" - שואל הרמב"ן הקדוש במכתבו (אגרת הרמב"ן): "אם בעשר, ה' מוריש ומעשיר, ואם בכבוד, הלא לאלקים הוא, שנאמר (דברי הימים א' כט, יב): והעשר והכבוד מלפניך, ואיך מתפאר בכבוד קונו? ואם מתפאר בחכמה, מסיר שפה לנאמנים, וטעם זקנים יקח", זה הרי פחד לראות איך שאנשים מבגרים מאבדים את המח שלהם, הם לא יודעים כבר איפה הם נמצאים והם חוזרים ושואלים שאלות פשוטות, והם מתחילים לדבר דברים שטותיים, ואם זה כך אז אין עם מה להתגאות על השני, ויבדאי לא לדחף ילד שהוא לא כל כך חריף כמו הילדים האחרים.

תענוג להתפלל עם חידות מענינות

מחנכים צריכים להכניס כוחות בתפלה שהילדים יקבלו רגש וטעם להתפלל.

כדאי שידברו כל יום עם הילדים משהו אודות התפלה. היו לי מלמדים שלמדו אתנו את פרוש התפלה, וחוצץ מזה הם היו עושים חידות מענינות מהתפלה, וזה הכניס לנו רגש לתפלה, ותוך כדי כך התמלאנו בידיעות מענינות שלמדנו.

לדגמא: איזה קטע מהתפלה הולך על פי סדר האלף בית, איזה קטע מהתפלה עשויה על פי סדר תשר"ק, איזה קטע מהתפלה הולך על פי סדר של הראשי תבות של מחבר הפיוט.

היו לנו מלמדים שהיו מלמדים אותנו בעל פה קטעים של התפלה, כמו שהרבי הקדוש ר' אלימלך זכותו יגן עלינו כותב בצעטל קטן (סעף ט): "ובכל עת שהוא פנוי מהתורה

אהבה, הוא יציג שהוא לא מענין במחנה, צריכים לדעת שבתוך הלב יש פן לילד אהבה למחנה. כי שלמה המלך אומר (משלי כז, ט): "כמים הפנים לפנים", כמו שמשתקפים במים פנים מול פנים, "פן לב האדם לאדם", אם בלב של אחד יש אהבה לשני - אז אצל השני יש גם אהבה אליו.

ברגע שילד אוהב את המחנה, נהיה אצלו מקום בלב לקבל את כל מה שהמחנה יגיד, כמו שרבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ו חלק א, סימן א): הסבה העקרית שהבקשות שאדם מבקש מהשני אינן מתקבלות, היא בגלל שאין למלים חן, אין אהבה, לכן אין מקום בלב לבקשות שאדם מבקש, אבל אם יש חן למלים, מתקבלות כל המלים שלו.

ואת זה אפשר לראות במציאות, כשאחד שואל את השני: "שמעתי שאמה נוסע היום לשם, אני יכול לנסע אתך?" אם יש למבקש - חן, יש אהבה, אז הוא יעשה לו את הטובה הזאת אפלו שאין לו ממש מקום ברכב, הוא כבר יעשה לו מקום, כי מי שיש לו חן - לו רוצים לעזר, והוא עוד ירוץ אחריו ויפציר בו שהוא באמת יסע אתו, אבל אם למבקש אין חן, אז הוא יגיד לו: "הייתי לוקח אותה, אבל אין לי מקום..."

זה לא אומר שהילד ישתנה היום לגמרי וישתפר מיד, כי אדם לא יכול להשתנות בין יום; לנו יש גם דברים שעדין לא שנינו לגמרי לטובה. אבל אם ידברו אל ילד על תפלה ועל התנהגות במדות טובות פעם ועוד פעם, המלים חודרות אל הילד ויבוא יום וזה ישפיע עליו.

למה אתה מתגאה כל כך?

מלמד שאל אותי: "איך אני יכול לתת מלה טובה לילד שאני מתעצבן ממנו?" אמרתי לו: השאלה אינה מתחילה איך אתה יכול לתת לו מלה טובה, השאלה מתחילה לפני זה: "איך בכלל אפשר לחנך ילד שמתעצבנים ממנו?" כי אם מלמד לא אוהב ילד,

איך מרגיעים את הילדים בשנופלים עלינו טילים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

יישר כח גדול על כל השיעורים המתוקים והיפים, השם יתברך יתן לכם הרבה כח להמשיך בעבודת הקדש.

אני גר בדרום ארץ ישראל, והרבה פעמים הערבים יורים עלינו רקטות, וצריכים לרוץ למרחב מוגן. הילדים מאד נבהלים מזה והם מתחילים לשאול שאלות למה הקדוש ברוך הוא עושה לנו את זה, וכדומה. איך מחזקים אותם? איך מרגיעים אותם? איך מכניסים להם אמונה וזקה בהשם יתברך?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב', פרושת בא, ראש חודש שבט, שנת תש"פ לפרט קטן

לכבוד ... גרו יאיר.

קבלתי את מכתבך.

כשהערבים יורים טילים כבר מאחר מדי בשביל להרגיע את הילדים וכו'; הדרך הנכונה להכניס את האמונה בעצמנו ובבית, היא על ידי דבורי אמונה כל הזמן. עוד לפני שיוזרים את הטילים וכו', כשהכל בסדר והכל בשליטה - אז יש להכניס את האמונה, ואחר כך כשעוברים זמנים קשים יותר השם ישמרנו יותר קל להתחזק באמונה.

צריכים לדבר על אמונה עד שכבר זוכים להאמין באמת; רבנו הקדוש אומר (ליקוטי מוה"ר חלק ב', סימן מד): "האמונה תולה בפה של האדם" כמו שכתוב (תהלים פט, ב): "אודיע אמונתך בפי", דוד המלך אומר, עם פי אספר שבחי השם יתברך; כשמדברים מאמונה זה לבד אמונה וזה מביא אמונה לאדם, צריך תמיד לדבר מהשם יתברך, מתי שרק אפשר - להזכיר את שמו; כששואלים אותך:

"אתה מגיע הערב?" אל תענה: "כן", אלא תענה: "בעזרת השם יתברך", שואלים אותך: "מה שלומך?" אל תענה: "טוב" אלא: "ברוך השם", ולאט לאט זה נכנס למח, אצלנו, אצל האשה והילדים, וככה כל הפחדים נעלמים.

תדבר עם הילדים שלך בעודם קטנים דבורי אמונה, ועל ידי זה הם לא יפחדו משום דבר בעולם. אל תחכה שהם יתבגרו; אנשים חושבים שילדים קטנים לא מבינים, חושבים שכל החנוף מתחיל אצל ילדים גדולים יותר, לא מתאים להם לדבר עם הילדים דבורי אמונה וכו'; אבל באמת זה לא נכון, כמו שידוע הספור עם רבי נתן שהוא דבר פעם עם ילד שיחה ארוכה מאד, ושאלו אותו למה הוא משוחח כל כך הרבה עם ילד, והוא ענה בהתלהבות ובנגון: "הנה אני ילד, הנה אני בחור, הנה אני אברך והנה מוליכים אותי לקבר"; כמו שאומרים: "מה אתה אומר לי שהוא ילד, הנה אנחנו רק מסתובבים ואנחנו כבר יהודים זקנים", כמו שחכמינו זכרונם לברכה אומרים (בבא קמא צ"ז): "מטבע של אברהם אבינו - זקן וזקנה מצד אחד, ובחור ובתולה מצד שני"; מוה"ר"ש אומר שאברהם אבינו היה חי עם המחשבה: 'הנה אני בחור והנה אני זקן, הנה אני בחורה והנה אני זקנה'.

כשרוצים להכניס משהו בילדים צריכים לדבר אתם כשהם עדין צעירים, אז הם עדין טהורים ונקיים, אז האמונה נחרטת בתוכם, ואחר כך בזמנים קשים האמונה שלהם נתגלית והם אינם מפחדים מדבר.

הקדוש ברוך הוא אומר (ויקרא יז, ט-י): "ברוך הגבר אשר בטח בה' והיה ה' מבטחו", הבוטח בהשם הקדוש ברוך הוא לא יעזבנו, "והיה כעץ שתול על מים, ועל יובל ישלח

שרשיו, לא יראה פי בא חם, והיה עלהו רענן, בשנת בצורת לא ידאג, ולא ימיש מעשות פרי", כמו כן החי עם אמונה ובוטח בהשם, לא יפחד משום דבר.

אשרי מי שמדבר עם בנאו דבורי אמונה פשוטים, הוא יזכה לראות דורות ישרים ומברכים.

השם יעזר שתצליח בכל הענינים.

...

(קנטרס עצתו אמונה פרושת בא, תש"פ)

מה עושים עם ילד שיש לו פחדים גדולים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

קודם יישר כח על העצות הנפלאות והשכל שאתם נותנים לי, לאשתי, לילדי, ולמי לא. ברוך השם אני מלמד, ואני שואב את חכמתי מהמכתבים, הגליונות והשיעורים שלכם, מהחיווק היומי, וכן הלאה.

שאלתי היא כן, יש לי ילד בכתתי שהוא נורא פחדן, לא שמעתי אף פעם שמישהו אבחן את הבעיה, אבל בגלל שאני שומע כל השיעורים, הגעתי לשיעור שראש הישיבה מדבר על מעלת המלמדים בקרית ברסלב איך הם נוהרים על כבודם של הילדים ועל הרגשות שלהם, שמעתי שם איך ראש הישיבה מספר מילד שנקנס לפחד שהמלמד או נהג האוטובוס הולכים להשאיר אותו לבד, וראש הישיבה מדבר שם איך נוהרים על הילד, המלמד עושה זאת בחכמה לא להשאיר את הילד אף פעם לבד.

אני רוצה לדעת האם זוהי הנהגה להתנהג כך עם ילד שיש לו פחדים, כי אני חושב שאי אפשר ללוות את הילד כל החיים שלו, איך מלמדים ילד כזה להסתדר עם הפחד? האם זה הפתרון שהמלמד יקח את הילד לאיפה שהוא הולך? הרי כך הילד לא ילמד איך לחיות חיים נורמלים?

אני שואל כי יש לי עכשיו בכתתי ילד כזה שיש לו פחדים נוראים, אני מרומם

אותו, ואני מדבר אתו הרבה שהוא ידבר עם השם יתברך, אבל החלק הזה שבנתיים מלוים את הילד כל הזמן, לא קלטתי היטב. אשמח לקבל מהלך ברור בנושא.

י"שר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת בהעלותך, ט"ו סיון, שנת ה'תשפ"א

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

תכנים בילדים, בתלמידים שלך - אמונה, דבר הרבה מהקדוש ברוך הוא, כמה שתדבר יותר דבורי אמונה - כך הם פחות יפחדו, כי אמונה מסלקת את כל הפחדים.

לגבי התלמיד שלך שיש לו פחדים חזקים; אם תזהר בכבודו ותדבר אתו מהשם יתברך - הוא יהיה ילד בריא.

אם אתה מדבר מהספור שהיה לנו בקרית ברסלב ליברטי, אספר לך את סוף הספור.

במשך חודשים ארבים לילד לא הייתה מנוחה, הוא היה רועד מפחד, נכנס בו פחד אחרי שנהג האוטובוס רצה להשליט סדר בילדים השוכבים שרוקדים וקופצים באוטובוס בדרך הבייתה, הוא אמר לילדים: "מי שלא ישמע בקולי לא יוכל לעלות על ההסעה, הוא ישאר לבד בתלמוד תורה!" הילד הזה לקח את זה מאד ברצינות, נכנס בו פחד שהולכים להשאיר אותו בתלמוד תורה, הוא כבר לא רצה לבוא יותר לתלמוד

תורה; ימים שלמים הוא נשאר בבית וכשהוריו צוו עליו ללכת הוא הלך עם בכיות ופחדים.

בתלמוד תורה הוא לא יז מהמלמד שלו; המלמד הוא יהודי ירא שמים, מבין, הוא היה לוקח אותו, הוא נזהר מאד על הילד. כשהמלמד הלך למשרד - הוא הלך ביחד אתו, כשהוא הלך לדבר בטלפון - הוא הלך ביחד אתו. הילדים בפתה קנאו בו, הוא היה אומר להוריו 'הילדים מקנאים בי, הם חושבים שאני הולך עם המלמד כי אני מיחס. הם לא יודעים איזה יסורים יש לי'.

הוא הלך הביתה שעה לפני, פי בשעה האחרונה הוא היה ממש רועד מפחד שאולי הולכים להשאיר אותו. ביום ראשון וביום ששי הוא לא רצה ללכת לתלמוד תורה, פי אז אין לו דרך לחזור הביתה מקדם.

אי אפשר לתאר מה עבר עליו בפחדים אלו; להורים לא הייתה מנוחה, הם לא ידעו מה לעשות, הם שפכו הרבה דמעות להשם יתברך, אני התפללתי הרבה עבור הילד והמלמד התפלל הרבה על הילד.

סוף הספור היה, הייתי בקרית ברסלב בחג השבועות; מספר לי האבא של הילד שבנו אומר לו שהוא לא יודע למה הוא פחד כל כך, הוא לא יכול להבין מה יש לפחד...

כמו כן מספר לי האבא, שבנו לא רצה ללכת לבית הפנסות פי בדרך ישנם פלבים שנובחים, לילד היו

פחדים נוראיים מהפלבים. ההורים תמיד דברו מאמונה שאף אחד לא יכול לעשות כלום, רק הקדוש ברוך הוא; הפלבים נובחים - אבל לא יכולים לעשות כלום, הקדוש ברוך הוא שומר עלינו, ואם מבקשים מהשם יתברך לא קורה שום דבר; עד שהילד כבר לא מפחד, הוא הולך לבית פנסות בלי שום פחד, זה העצה היחידה לסלק פחד, לדבר מאמונה.

לכן צריכים שיהיו מלמדים ומורות שיש להם אמונה, כי אי אפשר ללמוד אמונה עם תלמידים רק אם יש לאדם בעצמו אמונה חזקה; אם המלמד בעצמו מהסס והוא לא בטוח עם האמונה, יש לו בעצמו פחדים, הוא לוקח פדורים לפחדים - איך הוא יכול לעזור לתלמידים שלו?

אשרי מי שמקורב אל רבינו, לו יש אמונה ברורה.

השם יעזר שתצליח בכל ענינים.

...

(קנטרס עצתו אמונה פרשת שלח, תשפ"א)

מדור חינוך הי

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי החינוך

(כאדיש)

מראש הישיבה שליט"א

בקול ברסלב

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו וזהו נפשכם -

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון אמונה (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363

קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיוזק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיוזק יומי chizikyomi@gmail.com